

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום שישי כ' בטבת תשע"ו

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

גיטין - י"ט

1. מעשה באדם שאמר לעשרה כתבו גט לאשתי, חתמו שני עדים ביום הכתיבה והאחרים רק לאחר עשרה ימים. מה פסק לו רבי יהושע בן לוי? כדאי הוא ר"ש [שמכשיר] לסמוך עליו בשעת הדחק, וסבר כר' יוחנן שמועיל אפילו לאחר ימים. וסבר כר"ל שכולם משום עדים ולכן לרבנן פסול.
2. משנה - במה כותבין ועל מה כותבין?
 - א. בכל כותבין - דיו, סם, סיקרא, קומוס, קנקנתום ובכל דבר של קיימא. סממנים פסולים - משקין, מי פירות, וכל דבר שאינו מתקיים.
 - ב. על הכל כותבין - עלה זית, קרן פרה אף שהיא מחוברת ונותן לה את הפרה. וכן ביד של עבד. לדיה"ג אין כותבין על דבר שיש בו רוח חיים ועל אוכלין. כל דבר שהוא מתקיים, בא לרבנות: מי גשמים הנוטפים מהגגות ויש בהם צבע, ומים ששחקו לתוכם עפצים. רבי חייא הוסיף - מי עופרת, מי פחמים, ובשיחור.
3. דיו הוא שחור וסיקרא הוא אדום. אם העביר בשבת אחד על השני. במה חייב?
 - א. שחור על אדום - חייב משום כותב, ומשום מוחק.
 - ב. שחור על שחור או אדום על אדום - פטור.
 - ג. אדום על שחור - י"א שחייב משום מוחק, וי"א שפטור כיון שהוא מקלקל.
4. עדים שאין יודעים לחתום - האם אפשר לכתוב להם באדום, והם יחתמו ע"ג בשחור, האם כתב העליון נחשב כתב? ר' יוחנן פסק ש'אינו כתב' וחתיתם פסולה. וביאר לר"ל שאף לגבי 'שבת' בזמן בית המקדש מספק לא היה מביא קרבן, אבל בוודאי יש להחמיר.
5. עדים שאין יודעים לחתום - אלו היתרים פסקו האמוראים?
 - א. רב - מסרטין להם נייר חלק וממלאים את הקרעים דיו.
 - ב. שמואל - מסמנים להם באבר עצמו שאינו חשוב ככתב, ומה שר' חייא החשיב ככתב היינו מי אבר.
 - ג. רבי אבהו - מסמנים במים ששרו בהם עפצים, ודווקא כשותבים על קלף שעופץ.
 - ד. רב פפא - מסמנים ברוק.
6. ברייתא - האם ההיתרים הללו הם בכל השטרות?
 - א. רבנן - עדים שאין יודעין לקרות קורין לפניהם והם חותמים, ושאין יודעין לחתום כו' מסרטין להם [כרב] ומשמע בכל השטרות.
 - ב. לרשב"ג - רק בגיטין הקלו בזה משום עיגונא, אבל בשחרורי עבדים ובשאר שטרות אם אינם יודעין לקרות ולחתום אין חותמין.
 - ג. להלכה - רבא: כרשב"ג. רב גמדא בשם רבא: לענין עד שאינו יודע לקרוא, הקלו כרבנן, אך אם אינו יודע לחתום אין להקל, ורב כהנא הלקה ע"ז.
 - ד. מעשה - רב יהודה בזקנותו התאמץ לחתום כדיין או כעד, אמר לו עולא הרי ר' אלעזר מרא דארץ ישראל קרו לפניו וחתם, וכן רב נחמן.
 - ה. הגמרא מוסיפה - דווקא בכגון רב נחמן וספרי דדייני שהם יראים ממנו אבל רב נחמן וסופרים אחרים, או ספרי דדייני ואדם אחר, לא.
7. מה היה עושה רב פפא כשהיה בא לפניו שטר בפרסית שנעשה בערכאות וחותמיו עכו"ם? היה מבקש משני כותים שיקראו לו זה שלא בפני זה במסיח לפי תומו, והיה מכשירו אף לגבות ממשועבדים.
8. אמיר - שטר בפרסית שחתומים עליו עדים ישראלים, גובים בו אף ממשועבדים. באיזה אופן העמידו היתר זה?
 - א. העדים יודעים לקרוא פרסית.
 - ב. השטר מעובד בעפצים ואינו יכול להזדייף.

ג. כשחזרו בשורה אחרונה מענינו של שטר.

ואע"פ שכבר שנינו להדיא - גט שכתבו עברית ועדיו יונית, או כתבו יונית ועדיו עברית, כשר. נתחדש שכשר גם בשאר שטרות.

9. נתן לה נייר חלק ואמר לה ה"ז גיטיך - שמואל פסק: מגורשת, חוששים שמא כתבו במי מילין, ונבלע הכתב בנייר. כיצד ביארו שיטת שמואל למסקנה?

אין כוונת שמואל שמאמינים לבעל ב'ודאי', אלא כוונתו שבדקים הניר במי צבע, ואם נפלטים אותיות, מגורשת מספק. והראיה שכך כוונתו, מהברייתא - אמר לאשה 'הרי זה גיטיך' ונטלתו וזרקתו לים או לאור או לכל דבר האבד, ואח"כ אמר שהיה זה שטר פיוסים או שטר אמנה - מגורשת ואין בכוחו לאוסרה, משמע שאם אין כתב בכלל, אינה מגורשת. [שאם היתה מגורשת היה לתנא להשמיענו החידוש הגדול].

10. רב דימי: עדי מסירה צריכים לקרוא הגט. וקשה מה א"כ באה לחדש הברייתא הנ"ל, הרי אחרי שהעדים קראו ודאי שלא כל הימנו לאוסרה? הברייתא עוסקת באופן שאחר שקראו את הגט הכניס ידו לכיסו והוציאה, ונתחדש שלא חוששים שהחליף בשטר אחר.

11. מעשה באדם שזרק לאשתו גט לבין החביות שתקנהו בקנין חצר, ומצאו שם מזוזה ולא גט. מה פסק רב נחמן? מזוזה אינה מצויה בין חביות ואין לחוש שזרק לה גט ואבד.

ודוקא כשנמצאה מזוזה אחת, אבל אם נמצאו שנים שלשה מזוזות, וראינו שהבעל זרק רק כתב אחד, תולים שעכברים לקחו את הגט והרי היא ספק מגורשת.

12. מעשה באדם שנכנס לבית הכנסת, לקח ספר תורה ואמר לאשתו הנה גיטיך, אינה מגורשת. למה אין לחשוש?

א. אין לחוש - שכתב לה במי מילין שאינם ניכרים בצד החלק של הספר, כיון שהקלף מעובד בעפצים ואין מי מילין על גבי מי מילין.

ב. אין לחוש - שמגורשת משום פרשת כריתות שכתובה בתורה, כיון שהסופר לא כתב זאת לשם גירושין.

ג. אין לחוש - אם הקדים לתת לסופר מעות, כדי שיכתוב פרשה זו לשם גירושין, כיון שעדין אין שמו ושמה ושם עירם.

[ורב יוסף בא לחדש ההלכה שאין מי מילין ע"ג מי מילין]